

NT

**Beleidsplan
NTjong
2013-2016**

nationaletoneel.nl

1. NTJONG VOOR EEN JONG PUBLIEK

MISSIE EN VISIE

Theater is een kunstvorm die kinderen en jongeren direct raakt. In het theater worden grote emoties live verbeeld, kan je fantasie op hol slaan en wordt de achterkant van geluk voelbaar. Het is belangrijk dat de eerste theaterervaring goed is. De meeste kinderen komen niet vanzelfsprekend met podiumkunstkultuur in aanraking en die eerste keer is bepalend voor hun latere interesse in theater. Daarom is het essentieel dat theater zich verhoudt tot de wereld en verhalen van nu.

De wereld om ons heen verandert razendsnel. Kinderen groeien op in een migratiesamenleving en ontwikkelen hun identiteit allang niet meer in een veilige en beschermde omgeving. Uiteenlopende achtergronden en diverse culturen staan soms diametraal tegenover elkaar. Het klassieke gezin is op drift geraakt: opgroeien in een eenoudergezin, nieuw samengesteld gezin of deeltijdgezin is voor veel kinderen normaal. In deze veelvormige, versnipperde wereld is het niet makkelijk houvast te vinden en te bepalen waar je wel en niet bij hoort.

Identiteit wordt tegenwoordig grotendeels bepaald door de diepgaande digitalisering. Jonge mensen zijn vergroeid geraakt met de immense mogelijkheden van mobieltjes en tablet computers. Iedereen is altijd bereikbaar en beschikbaar, informatie wordt voortdurend gedeeld: met één muisklik maak je deel uit van de digitale community. Je communiceert, dus je bestaat. Maar hoezeer ons leven via internet en sociale media online en in the picture staat, grote emoties worden steeds minder gezamenlijk ervaren.

In de bestaanswereld van de jonge internetgeneratie is weinig ruimte voor reflectie, voor ademen en stilstaan bij het moment, voor de mogelijkheid rustig je plaats in de wereld en je mening daarover te bepalen. Juist theater geeft een jong publiek die mogelijkheden wel. Juist daar kunnen emoties als eenzaamheid en ontheemding met anderen worden gedeeld. Theater stimuleert empathie en compassie zodat jonge mensen zich verbonden kunnen voelen met de culturele geschiedenis van de wereld waarin ze opgroeien.

Steeds opnieuw moeten theatermakers dus manieren vinden om kinderen en jongeren uit te dagen om onbekende, theatrale werelden te betreden. NTjong doet dit door klassieke verhalen en literair geroemde teksten uit de (niet-)westerse cultuur toegankelijk en eigenzinnig voor kinderen en jongeren te bewerken; door beeldende, muzikale en fysieke theatervormen te gebruiken; door met locatievoorstellingen, community-projecten en workshops het jonge publiek actief te betrekken. Kortom, door theater te maken dat dicht op de huid van jonge mensen zit.

NTjong is trots dat zij deze missie kan verwerkelijken in een unieke, nieuwe constructie: als volwaardig onderdeel van het grote repertoiregezelschap NT.

De missie en visie van NT en NTjong sluiten op elkaar aan én dagen elkaar uit: beiden willen midden in de samenleving staan en voorstellingen maken waarin oud en jong zich gespiegeld zien. Voorstellingen die uitgaan van repertoire en eigenzinnige theatrale vormen, die de ogen van haar toeschouwers openen en die voor jong en oud oefeningen zijn in leven: in onze stad, ons land en in de wereld.

Nog niet eerder heeft het jeugdtheater de kans gekregen om zich vanuit een gezelschap van deze allure en grootte te profileren. Daarmee wordt de bestaande structuur in het jeugdtheater opengebrouwen en kunnen volwassenentheater, jeugdtheater, educatie en talentontwikkeling elkaar organisatorisch en artistiek inspireren, uitdagen en versterken.

VERNIEUWING IN DE JEUGDTHEATERSECTOR

NTjong vloeit voort uit de fusie van het Nationale Toneel en jeugdtheater Stella Den Haag. Deze fusie gaat per 1 januari 2013 van start.

Hiermee wordt de historische kloof tussen jeugdtheater en volwassenentheater geslecht. De emancipatie van het jeugdtheater in Nederland heeft geleid tot theater van topniveau, maar nu is het tijd voor een volgende stap. Een generatie jeugdtheatermakers, die het Nederlandse jeugdtheater op de internationale kaart heeft gezet en binnen eigen gezelschappen voorstellingen maakt, gaat binnen afzienbare tijd met pensioen. Daarmee verdwijnt ook de artistieke wens en noodzaak om exclusief voor jeugd theater te maken. De jongere generatie werkt meer vanuit een 'cross-over cultuur': voor een jong én een volwassen publiek; voor theaterzalen én locaties; op festivals én in wijken; vermengt toneel, muziek en dans én verhoudt zich tot de theaterwereld én semiprofessionals.

Het NT, met zijn nieuwe afdeling NTjong, onderschrijft deze behoeften van een nieuwe generatie theatermakers en publiek. Theater voor kinderen en jongeren binnen een repertoiregezelschap voor volwassenen biedt structurele mogelijkheden die het huidige jeugdtheater nog nauwelijks heeft kunnen ontwikkelen. We creëren in de Nederlandse theaterwereld een unieke plek waar publiek van 3 tot 83 kan genieten van theater en toneelrepertoire; waar via de Toneelalliantie (de samenwerking van NT, Theater aan het Spui en De Koninklijke Schouwburg) programmeren, binnenschoolse en buitenschoolse educatie, produceren voor vlakke vloer en grote zaal, voor kinderen én volwassenen samenkomen; waar bruggen worden geslagen tussen voorstellingen voor jeugd en volwassenen door

intelligente (rand)programming, educatie, samenwerkingsverbanden met het onderwijs en langlopende leerlijnen; waar aanstormend regietalent zowel voor jeugd als voor volwassenen kan maken; waar de seizoensprogramming voor jeugd en volwassenen gezamenlijk wordt ontwikkeld; waar regisseurs, dramaturgen en educatiemedewerkers in hun artistiek beraad nadenken over de vertaling van maatschappelijke thema's die voor kinderen én volwassenen van belang zijn; waar niet uitsluitend met 'jeugdtheateracteurs' wordt gewerkt, maar waar een uitwisseling plaatsvindt met acteurs uit het ensemble van NT en regelmatig terugkerende gastacteurs; waar met regelmaat groots gemonteerde jeugdvoorstellingen met een grote cast worden gemaakt om daarmee te ontsnappen aan de (in het jeugdtheater heersende) kleine schaal; waar met andere woorden innovatief jeugdtheater wordt gemaakt in een nieuwe structuur, een bijdrage wordt geleverd aan de ontwikkeling van het jeugdtheater in Nederland en een voortrekkersrol wordt vervuld in het verbinden van jeugdtheater met volwassenentheater.

AMBITIE

De komende periode wordt er een van transitie en opbouw. We willen zorgvuldig vorm geven aan de nieuwe ambitie van een groot gezelschap met een hoogwaardige jeugdtheaterfunctie. NTjong zal zich als autonome speler in het jeugdtheatercircuit ontwikkelen en stevig geïntegreerd raken met de volwassen poot van het NT. Idealiter betekent NTjong binnen vier jaar voor jongeren, hun ouders en het onderwijs, wat NT nu voor het volwassen publiek betekent. We zijn dan een topgezelschap op jeugdtheatergebied, hebben een grotere outreach dan het huidige Stella door méér speelbeurten te realiseren in de stad en het land en hebben via NTjong nieuwe publieksgroepen bereikt voor NT. Er heeft een prikkelende synergie plaatsgevonden tussen topjeugdtheater en repertoiretoneel voor volwassenen.

ARTISTIEKE LEIDING

Regisseur Noël Fischer zal artistiek leiding geven aan NTjong. Als artistiek leider van BonteHond heeft zij binnen acht jaar in de provincie Flevoland een succesvol jeugdtheatergezelschap en productiehuis voor nieuw talent opgebouwd. Grote thema's en emoties tekenen haar voorstellingen die worden geroemd vanwege hun controversiële en grensverleggende onderwerpen en de rauwe en brutale aanpak daarvan. Watou hoorde bij de beste vijf voorstellingen van 2011 volgens NRC Handelsblad. Spoonface (2010) en *Liggen op je rug* (2009) vielen in de prijzen van de Krekels (de jeugdtheaterprijzen van de VSCD). Fischer heeft expertise op het gebied van locatietheater, community-art en talentontwikkeling en onderhoudt goede contacten met de jonge generatie theatermakers. Haar veelzijdige achtergrond (ondermeer als voormalig gezelschapsdramaturg bij de Paardenkathedraal en Het

Vervolg) betekent dat ze ook het (repertoire)toneel voor volwassen publiek en de grote zaal goed kent. Met haar kwaliteiten krijgt NTjong de kans een eigenzinnig gezicht als jeugdtheatervoorziening te ontwikkelen in een unieke verbinding met NT.

Noël Fischer zal voorstellingen voor kleine en grote zaal, op locatie, festivals en in Haagse wijken initiëren en regisseren. Zij zal ook voortbouwen op de artistieke kracht en het (inter)nationale netwerk van Stella Den Haag. Gedurende bijna 25 jaar was Hans van den Boom als artistiek leider van Stella gezichtsbepalend voor het (Haagse) jeugdtheater. Hij stond aan de wieg van de (inter)nationale ontwikkeling en faam van het jeugdtheater. Zijn voorstellingen over grote thema's als eenzaamheid, verraad, liefde en vriendschap nemen de jonge toeschouwers als mens serieus. Uit zijn producties spreekt humor, troost en herkenning. De lijn van Van den Booms poëtische stukken en bewerkingen van klassieke verhalen, waarin muziek een belangrijke rol speelt, zal hij als regisseur en schrijver de komende vier jaar stijlvol afbouwen bij NTjong. De bibliotheek van door Stella ontwikkelde voorstellingen wordt overgenomen, zodat dit bijzondere toneelwerk niet verloren gaat.

NTJONG: EEN NIEUWE LOOT AAN DE STAM

NTjong heeft een eigen artistieke identiteit en is organisatorisch een onderdeel van NT. Het maakt gebruik van de staf en ondersteuning (van marketing en productieleiding tot decoratier) van het gezelschap. Noël Fischer ontwikkelt de artistieke koers van NTjong in samenwerking met artistiek directeur Theu Boermans en het artistieke beraad. Zij zal deze koers uitvoeren samen met een (jeugdtheater)dramaturg en een coördinator jeugd-educatie & publiekswerking.

- De dramaturg dient als artistieke sparringpartner en heeft zowel expertise op het gebied van jeugdtheater als het volwassen- en grote zaalcircuit. Hij /zij maakt deel uit van de afdeling dramaturgie van het NT en draagt actief bij tot een vloeiende communicatie en integratie tussen NT en NTjong.
- De coördinator jeugd-educatie & publiekswerking ontwikkelt en realiseert vanuit een overkoepelende visie de educatie van NTjong, samen met het projectbureau educatie van De Toneelalliantie en slaat op deze manier een brug tussen de voorstellingen van NTjong en de podia, scholen, wijk- en jeugdorganisaties, artistieke en andere partners in de stad.

Daarnaast zal Fischer een braintrust samenstellen, waarin Haagse en landelijke (jeugd)theaterexperts en maatschappelijke partners kritisch mee denken over de artistiek-inhoudelijke ambities en deze evalueren.

2. NTJONG IN HET VELD

POSITIONERING

NTjong is bij haar start al stevig geworteld in de stad Den Haag en het land. Het NT is één van de grote theatergezelschappen van Nederland en het stadsgezelschap in Den Haag. Landelijk bereikt het NT ruim 90.000 bezoekers per jaar. Via educatieve programma's en rand-programmering worden jaarlijks 2.000 schoolgaande jongeren bereikt. NT werkt samen met 15 VO-scholen in Den Haag en daarbuiten.

Stella Den Haag bereikt thans gemiddeld 16.000 bezoekers met gemiddeld 140 voorstellingen. De helft daarvan zijn schoolvoorstellingen, waarvan 60 in Den Haag voor 6.000 schoolkinderen. Stella bereikt zo'n 60 scholen in Den Haag en de regio.

NTjong wil haar bereik vergroten: 210 voorstellingen voor 40.000 bezoekers in 2016.

NETWERK

Organisaties met een wijdvertakt en zeer divers netwerk zijn vaak gezond, constateert de Arts Council UK. Een breed netwerk garandeert flexibiliteit, vernieuwing en kwaliteit. Dat onderschrijven we: de komende jaren zullen de opgebouwde contacten vanuit Stella, NT en Noël Fischer worden gecontinueerd en uitgebreid. Daarbij koesteren we internationale samenwerkingsverbanden in goede balans met een duidelijke nationale positionering.

In Den Haag werkte Stella samen met het Residentie Orkest, NT, het Koninklijk Conservatorium, TahS, Theater Dakota, de KS, Jeugd Theater School Rabarber, Boekids, Festival De Betovering en 60 scholen in de regio. Het Koorenhuis is een belangrijke partner in het bereiken van en het spelen voor scholen.

Landelijk is een stevig netwerk opgebouwd van ongeveer vijftig podia in kleine en grote steden die regelmatig voorstellingen afnemen, van De Krakeling in Amsterdam, tot de Verkade Fabriek in Den Bosch, van het Grand Theatre in Groningen tot Theater aan het Vrijthof in Maastricht.

Door de aard van het locatietheater dat BonteHond heeft ontwikkeld, onderhoudt Noël Fischer bovendien uitstekende partnerships met de festivals Over Het IJ en Oerol, met Tweetakt, 2 Turven Hoog, De Karavaan, Theaterfestival Boulevard, Cultura Nova en enkele festivals in Flevoland.

Internationaal heeft Stella samengewerkt met De Kopergieterij en Fischer met Laika: twee Vlaamse topgezelschappen met een groot (internationaal) publieksbereik. Deze samenwerkingen worden in de toekomst voortgezet door NTjong. Ook zullen we de bestaande contacten met internationale festivals continueren: Imagine Festival (Edinburgh), Les Coups du Théâtre (Montréal), Come Out Festival (Adelaide), New Victory Theatre (New York), Theatre Festival (Dublin) en Théâtre Le Channel (Calais).

SAMENWERKING METROPOOL

NTjong ontstaat uit een fusie en staat voor de uitdaging om een onderscheidende en unieke identiteit te ontwikkelen. NTjong heeft een sterke binding met Den Haag en zet voluit in op cultuureducatie en publieksbereik in de stad. Dat vraagt nu om focus, tijd en alle beschikbare middelen. NTjong onderschrijft evenwel de culturele potentie van de Metropoolregio en zal, waar dat voor publieksbereik en voor het artistiek functioneren relevant is, in de komende jaren op een organische wijze samenwerking zoeken.

LANDELIJKE VERKOOP NTJONG

Wij willen een sterke positie opbouwen in een moeilijke markt en werken daartoe samen met STIP Theaterproducties. Dit impresariaat is uitstekend op de hoogte van het jeugdtheaterveld, de wensen van het publiek en het aanbod. NTjong wil meer vaste relaties met theaters in het land zodat seriebespeeling mogelijk is. NTjong is bovendien samenwerkingspartner van het nieuwe STIP Jeugdtheaterfonds.

3. VOORSTELLINGEN & ACTIVITEITEN 2013-2016

NTjong zal zich richten op een publiek van kinderen en jongeren én zal grotere familieproducties uitbrengen die leeftijdsgrenzen overstijgen.

De vier leeftijdsgroepen omvatten: peuters en kleuters (3-5 jaar), jonge kinderen (6-9 jaar), jongeren (10-14 jaar) en adolescenten (vanaf 15 jaar). Deze indeling volgt de emotioneel cognitieve ontwikkeling van kinderen en jongeren. Van een sterke nadruk op associatieve verbanden, beeld en fantasie (3-5) tot een meer talig en realistisch concept van de wereld (6-9), naar de beginnende puberteit waarin zwaardere thema's belangrijk worden (10-14) tot de ontwikkeling naar vroege volwassenheid (15+).

NTjong maakt vijf voorstellingen per jaar van verschillend formaat. Deze zullen allemaal in Den Haag in première gaan (in TahS, KS of op locatie) en gaan daarna op tournee. Twee daarvan zullen worden geregisseerd door artistiek leider Noël Fischer, één door Hans van den Boom en één of twee door een gastregisseur of een jonge maker van NT. Casper Vandeputte die binnen NT de komende jaren als talent wordt begeleid zal voor NTjong twee voorstellingen voor jongeren en adolescenten realiseren, waaronder Titus van Jan Sobrie. Tot de vier voorstellingen van Hans van den Boom behoren twee coproducties met het Residentie Orkest. Bijvoorbeeld de nieuw geschreven tekst *Rafelkapje* (6+) op de *Holberg Suite* van Grieg aangevuld met de beroemdste stukken uit zijn *Peer Gynt*.

Voor de concrete invulling van de overige voorstellingen spreken we in deze prille fase nog vooral over ideeën. Noël Fischer bouwt in de eerste twee jaar aan een goede basis voor NTjong en regisseert voor kleine en middenzalen. Voor het derde en/of vierde jaar bereidt ze een grote zaalproductie voor. Een aansprekende familievoorstelling, waarin naast jonge (jeugdtheater)acteurs ook acteurs uit het NT ensemble spelen. Bijvoorbeeld een bewerking van *Don Quichotte* als moderne dolende stadsridder.

In de eerste helft van 2013 gaat NTjong van start met een minifestival van een week in TahS. NTjong stelt zich voor met een bruisend programma van nieuw en oud materiaal: kleine locatieprojecten, workshops, installaties en enkele (reprise)voorstellingen.

Drie focuspunten kenmerken de artistieke koers van NTjong:

1. Radicale, actuele bewerkingen van klassieke en moderne toneelteksten en verhalen uit de wereldliteratuur voor kinderen en jongeren.

Bijvoorbeeld *Leonce und Lena* van Buchner over puberverveling, verwend gedrag en grootse dromen gespiegeld aan de prinsen en prinsessen die hedendaagse ouders van hun kinderen maken. (9+) Of *Ubu Roi* van Alfred Jarry over drift, egomania en daden zonder gevolgen. Bewerkt naar de extreme wispelturigheid van kinderlijk gedrag anno nu. (7+) Of *Cooking with Elvis* van Lee Hall over een compleet ontspoord gezin, waar dochter voor beide ouders moet zorgen; een zwarte gezinscomedy waarin de rollen van kinderen en ouders lijken omgekeerd. (15+)

2. Voorstellingen waarin beeld, muziek en fysiek spel leidend zijn.

Gemaakt op basis van een beeldscenario en improvisaties en gericht op jongere kinderen die minder taalvaardig zijn. Zoals *BeereHunger*, een montagevoorstelling over onze emotioneel verstoorte relatie met voedsel en de toenemende gewichtsproblemen onder kinderen. (7+) Of *Zebra Hop Hop*, een visuele popart voorstelling over hoe heel jonge kinderen hun autonomie bevechten. (3+).

3. Locatieproducties, schoolvoorstellingen en community-projecten voor scholen en vrij publiek in Den Haag en directe regio.

Kinderen en jongeren worden hierbij intensief betrokken via scholen, wijkpodia en artistieke of andere partners in de stad. Deze voorstellingen vinden hun basis en thematiek in de leefwereld van kinderen en jongeren zelf. (zie verder paragraaf educatie)

4. EDUCATIE EN PUBLIEKSWERKING

Cultuureducatie is leren over jezelf, over anderen en over de maatschappij waarin je leeft. Het stimuleert kritisch denkvermogen en verbeelding, het biedt inzicht, vrijheid en bewustzijn. Vanuit onze rol als theatermakers hebben we een belangrijke taak om een vakoverstijgend educatieaanbod te ontwikkelen dat onderdeel is van het artistieke proces en goed wordt geborgd in het onderwijs. We gaan daarbij uit van het concept van *publiekswerking*.

Publiekswerking

Van oorsprong een Vlaams concept dat een innovatieve vorm van publieksontwikkeling en marketing behelst, bedoeld om mensen op andere manieren dan alleen via reguliere voorstellingen te bereiken en directe binding en betrokkenheid te veroorzaken. Het aanwakkeren van een cultureel bewustzijn staat centraal, het bereiken van nieuwe doelgroepen is het doel.

Met De Kopergieterij in Gent en Het Paleis in Antwerpen als voorbeelden wordt de publiekswerking van NTjong de komende jaren vorm gegeven. Via kleine locatievoorstellingen, voorstellingen op scholen, festivals en community-projecten gaan we actief naar het jonge publiek en de scholen toe. Deze projecten worden verbonden met educatieve programma's, samenwerkingen en workshopateliers.

Al deze projecten en programma's worden ingevuld door professionele theatermakers en theaterdocenten die al betrokken waren bij NT of Stella en/of nauw aansluiten bij de signatuur van NTjong. Ze worden ontwikkeld en vormgegeven door de coördinator jeugd-educatie & publiekswerking van NTjong.

PROJECTBUREAU EDUCATIE EN DE TONEELALLIANTIE

NT, NTjong en de Haagse cultuurpartners en scholen hechten groot belang aan een stevig in de stad verankerd jeugdtheater.

NTjong bouwt voort op het stedelijk samenwerkingsnetwerk van Stella en NT en werkt intensief samen met De Toneelalliantie. Educatie is niet nieuw voor De Toneelalliantie: TahS speelt in Den Haag een belangrijke rol op het gebied van jeugdtheater en cultuureducatie waarbij met succes de pluriforme Haagse samenleving wordt bediend; de KS wil haar grote zaal aanbod voor jeugd verbreden en versterken. NTjong zal de belangrijkste (maar niet de enige) bijdrage leveren aan het aanbod van het in De Toneelalliantie opgerichte projectbureau educatie. Dit projectbureau heeft als doel om, in overleg met het onderwijs, een doorlopende leerlijn theater te

ontwikkelen van basisschoolleerlingen tot senioren. Door binnenschoolse educatie vloeiend te verbinden met buitenschoolse educatie en publiek op die manier van jongs af aan te binden, kan publiek dat de NTjong-voorstellingen is ontgroeid, makkelijk doorstromen naar de NT-voorstellingen.

De komende jaren ontwikkelt het projectbureau nieuwe vormen van passieve en actieve theatereducatie met als ambitie om 25.000 Haagse kinderen en jongeren per jaar te bereiken. (Zie verder bijlage projectbureau educatie). Haagse kernspelers op educatiegebied zoals het Koorenhuis, TahS en Dakota, maar ook de gemeente zien NTjong als een belangrijke samenwerkingspartner om dit educatiebeleid te realiseren.

BINNENSCHOOLSE EDUCATIE

De gemeente Den Haag wil nog in 2012 een interdisciplinair plan ontwikkelen voor de binnenschoolse cultuureducatie. Het Koorenhuis (inmiddels expertisecentrum i.o.) werkt daarbij samen met De Toneelalliantie/NTjong, de Danskern (bestaande uit Korzo, NDT en Holland Dancefestival) en het Residentie Orkest. Een eerste pilotproject 'educatie nieuwe stijl' start dit najaar en NTjong zal daarin participeren.

INTERCULTUREEL

Voor NT en NTjong is interculturaliteit vanzelfsprekend. Bij NT spelen regelmatig acteurs met niet-Westerse achtergrond. De voorstellingen *Hollands spoor* en *retour Hollands spoor* die Johan Doesburg eerder maakte bij NT gaan over "intercultureel samenleven". Noël Fischer werkt vanuit haar ervaringen in Almere bewust met acteurs van verschillende culturele achtergronden. Dat zal zij bij NTjong continueren.

Den Haag kent honderd nationaliteiten. Het publiek van de schoolvoorstellingen van Stella is daarvan een mooie afspiegeling. Via de locatievoorstellingen, community-projecten en trainingstrajecten gaan NT en NTjong een groter intercultureel publiek opbouwen voor de vrije voorstellingen. Voor het bereiken van wijken en groepen die minder makkelijk de weg naar theater vinden, kiest NTjong samenwerkingspartners zoals de Johan de Witt school (via TahS) in de Schilderswijk en Dakota, het nieuwe theater in het (grote) stadsdeel Escamp: een cultuuranker met allure, uitstekend geworteld in de wijkgemeenschap en scholen.

Deze aanpak zal leiden tot vernieuwing en vergroting van ons publiek. We verwachten in 2016 in samenwerking met De Toneelalliantie tenminste 35.000 bezoekers per jaar voor NTjong te bereiken.

PLANNEN EDUCATIE

Voor de educatie-activiteiten van NTjong richten we ons op de volgende speerpunten:

- **Voorstellingseducatie en randprogrammering** rondom alle voorstellingen van NTjong.
- **Locatievoorstellingen en community-arts projecten die spelen in Haagse wijken en buurten en waarin kinderen en jongeren participeren – op locatie of in een tent midden in de wijk.** Eerst wordt een serie kleinschalige community-projecten opgezet. Bijvoorbeeld een interactieve *Walking Tour* door de wijk Escamp in regie van Judith Hofland. Daarbij betrekken we actief jongeren, hun verhalen en achtergronden. We benaderen hen via educatietrajecten, workshops en audities op scholen en in wijken. Daarnaast worden maatschappelijke partners en de wijkgemeenschappen betrokken (van winkels en sportclubs tot woningbouwverenigingen). In de loop van vier jaar kunnen dergelijke projecten opbouwen naar een grootschalige community-voorstelling op locatie. Bijvoorbeeld een voor jongeren bewerkte versie van *Romeo en Julia*, waarin klassieke Shakespeare wordt gemengd met de moderne Bollywood-cultuur (die in Den Haag intensief wordt beleefd) en waarin Haagse jongeren meespelen naast acteurs van NTjong.
- **Kleine voorstellingen die op school en in de klas met weinig theatrale middelen en een beperkt aantal acteurs worden gespeeld.**
De weg vinden naar een theaterzaal is voor docenten niet altijd vanzelfsprekend. Sommige kinderen bereik je alleen door op school te komen spelen. En dat gaan we ook doen, o.a door het mobiele theater van TahS in te zetten. Bij deze klasvoorstellingen denken we aan nieuwe teksten als *Het gevecht van de Vocht van Kai Hensel* over een leraar Duitse literatuur op een middelbare school in strijd met zichzelf en de klas of *Zelf hou ik ook heel erg van theater...* een voorstelling voor basisschoolleerlingen over het wat, hoe en waarom van theater.
- **Totaalpakketten voor basisscholen en scholen in het voortgezet onderwijs.** NTjong neemt met workshops, klasvoorstellingen, ateliers en theatrale wandelingen voor een week een school over. Professionele kwaliteit en toegankelijkheid staan voorop.

5. TALENTONTWIKKELING

NT (jong) wil een kweekvijver zijn voor talent voor de grote zaal, de vlakke vloer en het jeugdtheater. Wij begeleiden regisseurs, acteurs en vormgevers in hun ontwikkeling en werken zo aan artistieke continuïteit. We zien dit als een noodzakelijke investering in de vernieuwing van het gezelschap en in de toekomst van het Nederlandse (jeugd)theater.

In het talentenprogramma wordt samengewerkt met de podia van De Toneelalliantie en zijn de lijntjes met theaterscholen kort. Hierdoor vormen wij een unieke instelling waar voor zowel jeugdtheater als volwassenentheater de hele keten van talentontwikkeling is geborgd. Er is plaats voor regiestudenten (presentaties, stages, en opleiding ism Amsterdamse Theaterschool), studenten spel (scouten en begeleiden van acteurs) en studenten scenografie (jaarstages). Al deze studenten kunnen zowel aspiraties voor jeugd- als voor volwassenentheater verwezenlijken in een meester-gezel constructie. Daarnaast wordt de samenwerking met het ITs-festival geïntensiveerd en ondersteunen we Firma Mes (een jonge talentvolle Haagse theatergroep).

Jaarlijks is er plek voor één talentvolle jonge regisseur die we een vierjarig traject bieden dat zich richt op alle aspecten van het regisseurschap, waaronder het regisseren voor jeugd. Zo leiden we een nieuwe generatie regisseurs op die de grens tussen jeugd- en volwassenentheater slecht. In 2013-2016 neemt Casper Vandeputte deze plaats in.

De komst van artistiek leider Noël Fischer met haar ervaring bij jeugdproductiehuis BonteHond zal talentontwikkeling en ‘cross-overs’ een nieuwe impuls geven. Zij zal haar brede netwerk onder de nieuwe generatie theatermakers in Nederland inzetten. Bijvoorbeeld makers als Alexandra Broeder (geroemd om haar controversiële voorstellingen waarin grote onderwerpen tussen kinderen en volwassenen bespreekbaar worden gemaakt, ook wel ‘de beste kindregisseur van Nederland’ genoemd) en Judith Hofland (veelgevraagd vanwege haar grensverkenningen op het gebied van beeldende kunst en theater). Zij worden gevraagd voor gastregies of een leidende rol bij de locatievoorstellingen en community-projecten. Ook zullen we samenwerken met studenten van de Koninklijke Academie, van het Koninklijk Conservatorium en met jonge talentvolle choreografen van NDT.

6. PUBLIEKSBEREIK EN MARKETING

Het NT bereikt gemiddeld 90.000 bezoekers per jaar en wil groeien naar 120.000 bezoekers per jaar en een bezettingspercentage van 75% in 2016.

Stella bereikte in de vorige Kunstenplanperiode gemiddeld 16.000 bezoekers per jaar. NTjong wil het publieksbereik vergroten: van 24.000 bezoekers in ons startjaar 2013 naar 40.000 bezoekers en 210 voorstellingen in 2016. Dat is een flinke uitdaging in tijden van economische teruggang en toenemende concurrentie in de vrijetijdsector. We verwachten deze groei te realiseren, door:

- een samenhangend aanbod voor een doelgroep van 3 tot 83 te ontwikkelen.
- doorlopende leerlijnen op educatiegebied te ontwikkelen, in nauw overleg met het onderwijs en uitgaande van het publiekswerking-concept.
- de erfenis van Stella te verbinden met de reputatie van het NT en de nieuwe artistieke koers van Noël Fischer voor NTjong.

MARKETING

We ontwikkelen een nieuwe mixture van marketing-instrumenten gericht op voorstellingen en de corporate branding. Daarvoor beschikt het NT over een professioneel publiciteitsapparaat. In het NT Beleidsplan 2013-2016 zijn we daar uitgebreid op ingegaan. Met de komst van NTjong verandert de uitstraling van NT: we verbreden immers het productaanbod en de doelgroep. De corporate-communicatie (branding, huisstijl en middelen) zal worden vernieuwd. Specifiek voor NTjong:

- zullen projecten worden ingebed in een uitgebreide publieksprogrammering, samenwerkingsverbanden en gekoppeld aan specifieke programma's.
- gaan we een nauwe relatie tot stand brengen met nieuwe publieksgroepen door locatievoorstellingen. Per voorstelling zoeken we culturele partners, ook buiten de podiumkunsten (musea, bibliotheken) en maatschappelijke partners, zoals kinderopvangcentra en peuterzalen, (kinder)boekwinkels en magazines voor kinderen en jongeren.
- zetten we de klantensegmentatie voor jeugd en gezinnen door en verrijken deze met 'zachtere' klantendata (lifestylegegevens), gebruikmakend van het consumentensegmentatiesysteem MOSAIC: met deze kennis benaderen we de klanten beter op maat.

- NTjong gaat intensiever op tournee en zal gebruik kunnen maken van het bezoekersnetwerk van het NT. Het NT gaat zich meer richten op het spelen van reeksen in kerntheaters waarvoor we betere marketing-acties kunnen uitvoeren (ook gericht op lokale media) en extra programmering. In deze theaters is grote belangstelling voor de familievoorstellingen en crossovers van NTjong, die gebruik maken van de naamsbekendheid van acteurs van het NT.
- gaan we samenwerken met media zoals de televisiezenders TV West en Nickelodeon, programma's als *De Kijk* en *Willem Wever*.

Klassieke marketinginstrumenten (flyers, affiches, advertenties) blijven onmisbaar. Goed contact met de pers (dagbladen, magazines, RTV) voor het genereren van *free publicity* is eveneens essentieel. Het NT heeft op dit punt een reputatie hoog te houden. NTjong krijgt een eigen website en we gaan een NTjong-app ontwikkelen. Via sociale media bereikte Stella al jaarlijks 20.000 bezoekers. Het NT beschikt over een fulltime online-marketeer die deze sociale media verder gaat ontwikkelen. Stella stond aan de wieg van een sterk marketingcollectief, genaamd KIJKUIT. Deze samenwerking zetten we voort.

7. VERDIENMODEL EN ONDERNEMERSCHAP

De keuze voor NTjong is primair een artistieke en maatschappelijke keuze. Maar hij heeft ook een zakelijke meerwaarde. Door de fusie tussen NT en Stella wordt een grotere en bredere doelgroep bereikt. Door gedeelde artistieke en productionele ondersteuning kunnen we meer doen met de middelen die beschikbaar worden gesteld en investeren in vernieuwing.

De subsidies van de verschillende overheden zullen de komende jaren de belangrijkste basis voor de ontwikkeling van NTjong zijn. Maar een gezond verdienmodel vraagt ook om cultureel ondernemerschap. Dat verwachten we van NTjong: Noel Fischer heeft in het verleden op dat punt voortvarend gewerkt in Almere.

NTjong zal haar ambities op het gebied van educatie en publieksbereik kunnen realiseren als ze ook ondersteuning vanuit fondsen (zoals fonds 1818, VSB-fonds), sponsoring vanuit het bedrijfsleven en particulieren weet te verwerven. Bijvoorbeeld gekoppeld aan community-projecten. We stellen ons tot doel om per voorstelling een partner te verwerven die inhoudelijk goed past bij het project.

NT en KS hebben een gezamenlijke afdeling 'development en sponsoring' opgericht. (zie het beleidsplan NT). Via sponsoring en fondsenwerving wil het NT in 2013 ruim € 200.000 verwerven en een deel daarvan zal op titel van NTjong binnenkomen. Dit bedrag zal structureel stijgen in de jaren daarna. Het NTjong-aanbod gekoppeld aan langer lopende educatieprogramma's (zoals het "25.000 leerlingen-project") is aantrekkelijk voor particuliere sponsors en bedrijfsleven.

FINANCIERINGSMIX EN VERDIENVERMOGEN

We streven naar een gezonde financieringsmix van het NT (inclusief NTjong), in 2013 zal die als volgt zijn opgebouwd:

Het eigen-inkomstenpercentage voor NTjong zal moeten stijgen van 19,7% (situatie Stella) naar een overall-percentage van tenminste 24% eigen inkomsten. Het verdienvermogen van NTjong vraagt dus aandacht. Het spelen van schoolvoorstellingen is een belangrijke maatschappelijke investering, maar de inkomsten daarvan zijn niet hoog, zeker als de bijdrage die onderwijsinstellingen per leerling kunnen betalen verder onder druk komt te staan. Door met meer vrije voorstellingen langer op tournee te gaan en de educatiefunctie effectiever te organiseren (groter bereik en meer scholen) zullen we de inkomsten vergroten tot tenminste 24% in 2016. Mogelijke tegenvallende inkomsten voor NTjong zullen we binnen het eigen vermogen van NT opvangen.

	2013	Subsidie OCW	Subsidie gem. Den Haag	Eigen inkomsten/overig
NT	6.820.000	2.500.000	3.000.000	1.320.000
NTjong	1.225.460	500.000	400.000	325.460
Totaal	8.045.460	3.000.000	3.400.000	1.645.460

8. MANAGEMENT EN ORGANISATIE

Om de doelstellingen van NTjong te realiseren is een robuuste en flexibele organisatie nodig, gedragen door gemotiveerde professionals: acteurs, regisseurs en alle ondersteunende disciplines. Die biedt het NT. We investeren in een goed HRM- beleid met aandacht voor opleiding en ontwikkeling. We leggen verantwoordelijkheden zo laag mogelijk in de organisatie, stimuleren eigen initiatief en geven talent ruim baan. De bedrijfsvoering zal effectief plaatsvinden door het delen van de backoffice en publieksdiensten. Door disciplines bijeen te brengen verwachten we vernieuwingen die recht doen aan het doorbreken van de schotten tussen jeugd en volwassenentheater.

De realisatie van NTjong, de fusie van Stella met NT en de komst van Noël Fischer als artistiek leider zal voortvarend maar ook zorgvuldig vorm krijgen in de organisatie. De synergie die we ververwachten van NTjong zal deze opgave licht en perspectiefvol maken. Voor het nieuwe organogram verwijzen we naar het beleidsplan van NT.

KWALITEITSBORGING, BESTUUR EN CULTURAL GOVERNANCE, CODE CULTURELE DIVERSITEIT

NTjong sluit voor al deze punten aan bij het beleidsplan van het NT. De positionering van NTjong brengt ook met zich mee dat we beter kunnen aansluiten bij het interculturele karakter van de stad.

10. BEGROTING 2013-2016

	2013	2016
A. BATEN		
1. Publieksinkomsten	205.460	235.460
1a. Publieksinkomsten buitenland	30.000	40.000
1b. Publieksinkomsten binnenland	175.460	195.460
- waarvan recette	47.500	67.500
- waarvan uitkoop	127.960	127.960
- waarvan partage	0	0
2. Sponsorinkomsten, giften en private fondsen	25.000	50.000
3. Overige inkomsten	45.000	45.000
3a. Waarvan vergoedingen coproducten		
3b. Waarvan overig		
4. Directe opbrengsten <1 t/m 3>	275.460	330.460
5. Indirecte opbrengsten		
6. Totale opbrengsten <4 + 5>	275.460	330.460
7. Structurele subsidie OCW	500.000	500.000
8. Structurele subsidie Provincie	0	0
9. Structurele subsidie Gemeente	400.000	400.000
10. Structurele subsidie ander orgaan dan 7, 8, 9	0	0
11. Overige subsidies/bijdragen uit publieke middelen	0	0
12. Bijdragen uit private middelen	50.000	75.000
12a. Waarvan particulieren incl. vriendenverenigingen	0	0
12b. Waarvan bedrijven		
12c. Waarvan private fondsen		
12d. Waarvan goede doelenloterijen		
13. Totale bijdrage <7 t/m 12>	950.000	975.000
14. TOTALE BATEN <6 + 13>	1.225.460	1.305.460
B. LASTEN		
1. Beheerslasten personeel	0	0
2. Beheerslasten materieel	90.000	110.000
3. Totale Beheerlasten	90.000	110.000
4. Activiteitenlasten personeel	874.000	915.000
5. Activiteitenlasten materieel	261.460	280.460
6. Totale Activiteitenlasten	1.135.460	1.195.460
7. TOTALE LASTEN <3 + 6>	1.225.460	1.305.460
C. RESULTAAT		
1. Saldo uit gewone bedrijfsvoering	0	0
2. Saldo rentebaten/-lasten	0	0
3. Saldo overige buitengewone baten/ -lasten	0	0
4. EXPLOITATIERESULTAAT <1+3>	0	0

BIJLAGE 1

HET PROJECTBUREAU VAN DE TONEELALLIANTIE DEN HAAG EEN MODEL VOOR TONEELEDUCATIE IN DEN HAAG

DE TONEELALLIANTIE IN DEN HAAG

De Koninklijke Schouwburg (KS) en Theater aan het Spui (TahS) en producent het Nationale Toneel/NTjong bieden Den Haag een divers artistiek en kwalitatief hoogwaardig toneelaanbod. De alliantie voorziet in jeugd- en jongeren-theater, nieuwe voorstellingen van jonge theatermakers, familievoorstellingen, hedendaags toneel en klassiekers. De voorstellingen worden gespeeld in de theaters, op locatie en desgewenst binnen onderwijsinstellingen. Met het totale aanbod worden doelgroepen van jong tot oud, met diverse achtergronden en van alle opleidingsniveaus bereikt.

UITGANGSPUNT CULTUUREDUCTIE

Cultuureductie is leren over jezelf, over anderen en over de maatschappij waarin je leeft. Cultuureductie draagt bij aan persoonlijke en algemene ontwikkeling van kinderen en volwassenen. Cultuureductie vergroot kennis en inzicht, ontwikkelt creatief denkvermogen en stimuleert het ontwikkelen van competenties.

Cultuureductie is een van de belangrijke uitgangspunten van het college van B&W, maar ook voor de partners in de Toneelalliantie. Door de oprichting van een gezamenlijk projectbureau van de Toneelalliantie KS, TahS en NT wordt op innovatieve wijze invulling gegeven aan toneel-educatie in Den Haag.

WAAROM TONEELEDUCATIE?

- Om kennis te maken met toneel, een zeer direct communicerende vorm van kunst.
- Om de ervaring van een theaterbezoek en het zien van een toneelvoorstelling te versterken en/of te verdiepen.
- Omdat toneel uitstekend vakoverstijgend is in te zetten in onderwijs; te koppelen aan vakken zoals geschiedenis, aardrijkskunde, maatschappijleer en talen.
- Omdat een toneelvoorstelling zich leent voor verdieping; thematisch of inhoudelijk, de tijd waarin het stuk zich afspeelt, de schrijver van het toneelstuk, de taal,

de specifieke vormgeving, de beeldtaal, de manier van acteren, de regie.

- Omdat toneeleducatie bijdraagt aan de ontwikkeling van persoonlijke competenties, de ontwikkelbare en leerbare vermogens die nodig zijn om in beroepssituaties op een juiste en professionele wijze te kunnen handelen, zoals jezelf presenteren, voor een groep staan, inlevingsvermogen, het inzetten van creatieve werkwijzen en oplossingsgericht denken.

DOEL PROJECTBUREAU

Het projectbureau stelt zich tot doel een breed toneel- en educatief aanbod en een doorlopende leerlijn toneel te ontwikkelen voor leerlingen van het primair onderwijs tot aan senioren.

Het projectbureau voorziet in een benaderbare en toegankelijke weg naar de theaters en is hiermee de sleutel tot persoonlijk contact met de instellingen, voor zowel onderwijsinstellingen als het vrije publiek. Daarbij baseert zij zich op het concept van *publiekswerking*.

Publiekswerking is van oorsprong een Vlaams concept dat een innovatieve vorm van publieksontwikkeling en marketing behelst, bedoeld om mensen op andere manieren dan alleen via reguliere voorstellingen te bereiken en directe binding en betrokkenheid te veroorzaken. Het aanwakkeren van een cultureel bewustzijn staat centraal, het bereiken van nieuwe doelgroepen is het doel.

DOELGROEPEN

Het projectbureau richt zich op kinderen van 4 tot 12 jaar, jongeren van 12 tot 18 jaar, adolescenten 18 tot 25 jaar, volwassenen qua levensfase onder te verdelen in drie groepen: 25-35 jaar, 35-50 jaar en 50-65 en senioren 65+. Binnen deze doelgroepen moet een verschil aangebracht worden tussen kinderen, jongeren en adolescenten die verbonden zijn aan een onderwijsinstelling en daarnaast vrij publiek.

PROJECTBUREAU EN ONDERWIJS

Het projectbureau richt zich op de ontwikkeling en verankering van toneeleducatie binnen het primair onderwijs, voortgezet onderwijs, middelbare beroepsopleidingen en hogere beroepsopleidingen in Den Haag en regio Den Haag. Daarnaast voorziet het projectbureau in educatievoorziening in Nederland en België d.m.v. het aanbieden van lesmateriaal en workshops bij de reizende voorstellingen.

Het projectbureau adviseert en stimuleert scholen en opleidingen om toneeleducatie in te zetten als een belangrijke en onmisbare manier van leren. Om dit te bereiken onderhoudt het projectbureau enerzijds direct contact met het onderwijs om het aanbod van de toneelvoorziening af te stemmen op de vraag van scholen en werkt anderzijds nauw samen met het expertisecentrum van het Koorenhuis. Daarin zal NTjong een belangrijke rol spelen.

Een directe en persoonlijke samenwerking tussen scholen, het expertisecentrum en het projectbureau is noodzakelijk om een leerlijn cultuureducatie te ontwikkelen die succesvol geïmplementeerd kan worden in het curriculum van de school op basis van hun kerndoelen kunst en cultuur.

Daarbij blijken traditionele werkwijzen vaak adequaat en moeten daarom zeker blijven bestaan. Onderwijspakketten ontwikkelen, begeleid voorstellingsbezoek, workshops zijn allemaal bewezen diensten. Maar het projectbureau richt zich ook op nieuwe trajecten. Tevens is het noodzakelijk de digitale mogelijkheden te benutten.

DE INSTELLINGEN ALS KLASLOKAAL

In 2010 is Theater aan het Spui gestart met een intensief project met de Johan de Witt Scholengroep om het theater in te zetten als klaslokaal. De kunstlessen voor alle leerlingen van het eerste en tweede jaar worden niet meer op school gegeven, maar in de professionele omgeving van een theater. Samen met de school is gewerkt aan een lesprogramma. Het lesprogramma is na een succesvolle pilot gestart in 2011-2012.

De instelling als klaslokaal is een uitdagend en sterk concept dat door het projectbureau verder uitgewerkt wordt. Bijvoorbeeld voor de opleiding ROC-theaterteknik en Praktijk horecaschool Esloo.

ONTWIKKELING EDUCATIEVE PROJECTEN

De educatieve projecten en leertrajecten voor zowel het onderwijs als voor vrij publiek, worden zorgvuldig ontwikkeld; ze sluiten aan bij de ontwikkeling, beleving en levensfase van de betreffende doelgroep. We gaan uit van de meest effectieve vorm van kunsteducatie; de combinatie van de beoefening, het bezoek en het verbinden daarvan (respectievelijk de actieve, receptieve en reflectieve vormen van kunsteducatie).

Dit doen we niet alleen met de medewerkers van het projectbureau, maar samen met een aantal 'denktanks'. Zo zal er een denktank voor kinderen, jongeren, docenten en volwassenen worden opgericht, die mee ontwikkelen, meningen en ervaringen met ons delen en ideeën te toetsen. Op deze manier ontwikkelen wij zo compleet mogelijke en passende programma's voor de diverse doelgroepen.

SUCCESSVOLLE BESTAANDE EN NIEUW UIT TE WERKEN PLANNEN

Het projectbureau organiseert, biedt aan, plant en ontwikkelt. We noemen een aantal concrete plannen:

- **Locatievoorstellingen en community-arts projecten die spelen in Haagse wijken: op locatie of in een tent midden in de wijk:** van groot belang is dat daarbij ook kinderen en jongeren uit de wijken participeren. We benaderen hen via educatietrajecten, workshops en audities op scholen en in wijken. Ook maatschappelijke partners en de wijkgemeenschappen worden betrokken. In de loop van vier jaar kunnen dergelijke projecten opbouwen naar een grootschalige community-voorstelling op locatie. Bijvoorbeeld een voor jongeren bewerkte versie van *Romeo en Julia*, waarin klassieke Shakespeare wordt gemengd met de moderne Bollywood-cultuur waarin Haagse jongeren meespelen naast acteurs van NTjong.
- **Kleine voorstellingen die op school en in de klas met weinig theatrale middelen en een beperkt aantal acteurs worden gespeeld:** Sommige kinderen bereik je alleen door op school te komen spelen. Bij deze klasvoorstellingen denken we aan nieuwe teksten als *Het gevecht van de Vocht* van Kai Hensel over een leraar Duitse literatuur op een middelbare school in strijd met zichzelf en de klas of *Zelf hou ik ook heel erg van theater...* een voorstelling voor basisschoolleerlingen over het wat, hoe en waarom van theater. Het houten theater van TahS, Bij Herman, kan op tournee gaan langs VO-scholen en staat dan gedurende een week op het schoolplein. Tweemaal per dag is er een voorstelling voor 1 klas.

- **Totaalpakketten voor basisscholen en scholen in het voortgezet onderwijs.** NTjong neemt met workshops, klasvoorstellingen, ateliers en theatrale wandelingen voor een week een school over. Professionele kwaliteit en toegankelijkheid staan voorop.
- **Cursusaanbod (talentontwikkeling)**
Toneelworkshops aanbieden voor kinderen, jongeren en volwassenen. In samenwerking met NTjong, jeugdtheaterschool Rabarber en Koorenhuis.
- **Project 7x7**
7 bovenbouw klassen van diverse middelbare scholen (VMBO tot Gym.) houden een anoniem dagboek bij van een bepaald uur tussen 17.00 uur en 00.00 uur. Deze dagboeken van de leerlingen worden gegeven aan een jonge professionele schrijver, deze bewerkt de dagboeken tot een theatertekst van max. 30 minuten voor 3 acteurs. De jonge regisseur repeteert met professionele acteurs (deels bij podia en NT, deels op school). De voorstellingreeks wordt een paar keer als marathon gespeeld tussen 17.00 en 00.00 uur. Scholieren worden op alle mogelijke manieren deelnemer aan het artistieke proces.
- **Radio programma maken**
Een project zoals 'Radio Herman' (TahS), waar vanuit de theaters door leerlingen en bezoekers live verslag wordt gedaan over de voorstellingen en activiteiten, met achtergronden en reportages, live uitgezonden en te volgen via internet. Kan ook uitgewerkt worden met RTV West.
- **Achter de schermen**
Een klas krijgt een rondleiding door 1 van de theaters tijdens de opbouw of repetitie van een voorstelling die zij de volgende dag gaan zien. Een aantal leerlingen blijft achter in het theater en maakt met een filmdocent een beeldverslag over de achtergrond van voorstelling, een interview met een acteur, of schrijft zelfs een eigen scenario voor de film. De volgende dag wordt de film voor aanvang van de voorstelling getoond.
- **Toneelkijkers**
Er worden diverse series met voorstellingen voor een aantrekkelijk tarief aangeboden, zo zijn er series toneelkijkers, danskijkers, de toneelkijker senior, kindertoneelkijker en studententoneelkijker. Bij iedere voorstelling wordt er een inleiding of nagesprek verzorgd. De series zorgen voor een intensieve binding van publiek met de toneelalliantie.

- **Succesvolle bestaande vormen toneeleducatie :** eenmalige workshops of workshopreeksen in het theater of op school, bezoek openbare repetities, meet&greet, inleidingen en nagesprekken, lezingen, debatten, lesmateriaal, lespakketten, rondleidingen door de theaters.

INRICHTING PROJECTBUREAU

Het projectbureau bestaat uit experts op het gebied van toneeleducatie vanuit de Toneelalliantie. Een formatie van 4 fte vormt de basis, die wordt ingebracht door TahS, KS en NT. Daarnaast worden waar nodig specifieke vakdocenten betrokken. Een belangrijke rol zal worden gespeeld door de coördinator jeugdeducatie van NTjong.

De organisatie

Het projectbureau opereert onder verantwoordelijkheid van de Toneelalliantie. We creëren een heldere structuur en met maar één doel: het vinden van meer publiek voor de voorstellingen en het vergroten van de binding van dat publiek. Het projectbureau genereert minimaal 50.000 euro door zelfstandige activiteiten. Daarnaast leiden hun inspanningen tot een surplus op kaartverkoop-inkomsten en huuropbrengst uit schoolvoorstellingen. De verdere financiering vindt plaats door de partners van de Toneelalliantie.

De ambitie

Op onderwijsniveau zal een groep van 25.000 Haagse leerlingen via het projectbureau actief kennismaken met het Haagse toneelaanbod. De uitkomst van de nog te starten 'pilot kunsteducatie' wordt meegenomen in de afspraken. Er is via het projectbureau structureel overleg tussen expertisecentrum, productie en podia.

Als de functie jeugdtheater binnen NTjong is ondergebracht, ontstaat er een heldere relatie tussen de zalen, de producent van het aanbod en het gemeentelijke budget in Den Haag. De uitkoopsommen komen voor een groot deel ten goede van de stedelijke jeugdtheatervoorziening, de zalen ontvangen meer inkomsten omdat er in serie geprogrammeerd kan worden. Een ander voordeel, dat nauw samenhangt met het projectbureau, is het op maat produceren van voorstellingen. Het projectbureau zorgt voor een enorme educatieve impuls. De zo gewenste samenhang tussen producent – onderwijs- podia wordt op deze wijze geborgd en dat is voor de toekomst van groot belang.

---

het Nationale Toneel

Schouwburgstraat 8

2511 VA Den Haag

070 3181444

www.nationaletoneel.nl

info@nationaletoneel.nl